Anul al 55-lea

EXEMPLARUL { În România: 3 lei / În străinătate: 6 lei

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 120.288/932

Nr. 163 Joi 16 Iunie 1938
14 Pagini P IIII

ABONAMENTE
IN ȚARA
Lei 200 pe 3 luni
Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80
În străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

ABONAMENTE
IN ȚARĂ
pe un an la
UNIVERSUL COPIILOR ZIARUL CĂLĂTORIILOR, VESELIA, RADIO UNIV. și UNIV. LITERAR câte 220 lei
ILUSTR. ROMÂNĂ și UNIV.-SPORT câte 500 lei

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar: „UNIVERSUL", S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

DIRECTOR
ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT:
STELIAN POPESCU

PROPAGANDA LAPTELUI

Nu e o simplă întâmplare că inițiatorii *săptămânii laptelui* au făcut ca ea să coincidă cu *săptămâna copilului*. Este știut doar că laptele formează baza de nutriție a copilului. Dar tocmai acest fapt ridică chestiunea laptelui la înălțimea unei foarte gingașe și foarte importante probleme. O problemă, mai întâi a igienei laptelui. Căci dacă este adevărat că acest minunat produs, constitue, după arătările științei, un aliment complet, indicat pentru toate vârstele, dar mai ales pentru organismele slabe sau slăbite, cum sunt ale copiilor, bătrânilor și bolnavilor, este tot așa de adevărat că numai un lapte igienic se bucură de aceste atribute și că idealul ce trebue atins este tocmai acela de-a asigura punerea în consumație numai a unui lapte care să satisfacă toate condițiunile igienei.

Or, tocmai aci este marea greutate. Pentru că igiena trebue să înceapă dela însăși vita care îl produce. Un lapte bun nu se poate obține decât dela o vită sănătoasă și bine îngrijită, ceeace nu prea se întâmplă cu vitele noastre țărănești și nici chiar cu ale lăptarilor de profesie.

Apoi igiena trebue respectată cu aceeași grije la mulsul laptelui, la păstratul și transportul lui, ceeace iarăși se întâmplă foarte rar, când ne este tuturora cunoscută lipsa de constiințiozitate și de onestitate a celor mai mulți din furnisorii de lapte ai orașelor.

Dar aci ni se desvălue o altă față a problemei laptelui: aceea a aprovizionării și a prețului. Laptele este la noi unul din foarte puținele produse, cu care populația se aprovizionează în deobște direct dela producător. Consecința logică a acestui fapt ar trebui să fie: un preț moderat al acestui produs. Dar nu este așa: la București prețul laptelui variază între 8—12 lei litru, iar, ca să ai un lapte „garantat" plătești și 15 lei pe litru, ajungând în timpul iernei până la 20 lei. Prețul laptelui este deosebit de important, pentrucă un lapte scump devine inaccesibil tocmai familiilor împovărate cu mulți copii, care, în general formează apanajul familiilor sărace. Or, din păcate, până acum nu s'a ținut seama mai de loc de această latură cu caracter economic-social a problemei laptelui, cum nu s'a ținut seama nici de condițiunea lui igienică.

Din această cauză, trebue să recunoaștem că propaganda în favoarea laptelui nici nu s'a putut bucura până acum la noi de prea multă trecere, pe deoparte din cauza atmosferei morale, pe care singuri furnisorii și-au făcut-o în rândurile populației, pe de alta, din cauza lipsei de interes, de control și de inițiativă din partea autorității — agravată de nepricepere și chiar necinste, atunci când a încercat să soluționeze problema prin înființarea faimoasei lăptării comunale.

Un adânc cunoscător al problemei și un fanatic propagandist al consumului de lapte bun, d. prof. G. K. Constantinescu, ne-a dat totuși Luni speranța — în cuprinsul unui excelent articol publicat în ziarul nostru — că populația bucureșteană va avea, în sfârșit, parte, de lapte bun, datorită sforțărilor depuse de comitetul național al laptelui, care a luat asupra sa instalațiunile și depozitele fostei lăptării comunale, cum și sarcina exploatării și distribuției lui.

Așteptăm minunea ca pe un adevărat har al lui Dumnezeu.

Intre războiu și pace

OXO

Am fost deseori întrebați în zilele din urmă, dacă credem în posibilitatea unui conflict internațional, în săptămânile apropiate.

Nimeni nu e profet în țara lui și cu atât mai puțin în țările altora. Prevederile internaționale de felul acesta sunt totdeauna riscate. Ele atârnă de prea mulți factori, care scapă deducțiunilor logice, mai ales astăzi când zarurile păcii sau ale războiului sunt, în multe țări, în mâinile unor conducători atot puternici, care răspund numai în fața istoriei de inițiativele lor. Dar dacă nu se poate prevedea cum se va desfășura încordarea de azi, e necesar în schimb, din când în când, să stabilim bilanțul elementelor de liniște și de neliniște ale vieții internaționale.

Cele două focare posibile de incendiu în Europa rămân și astăzi Cehoslovacia și Spania. Să examinăm pe scurt ce potențial de primejdie conține fiecare din ele.

„Mulți francezi vor fi fost mirați să afle că la 21 Mai ordinul de mobilizare era gata de semnat pe masa de lucru a d-lui Daladier," ni-a mărturisit d. Flandin într'un discurs rostit la congresul Federației regionale a alianței democratice.

Data de 21 Mai a fost într'adevăr punctul culminant al crizei cehoslovace. Intervenția Marei Britanii a salvat însă pacea. Sensul diplomatic al crizei de acum trei săptămâni, mai mult decât o amenințare directă și imediată contra Cehoslovaciei, a fost de a supune la probă decisivă solidaritatea dintre Marea Britanie și Franța și hotărîrea reală a Marei Britanii de a interveni în favoarea Cehoslovaciei, în cazul unei agresiuni neprovocate.

După discursul d-lui Chamberlain, din 24 Martie, Marea Britanie a manifestat un interes din ce în ce mai viu pentru Cehoslovacia. Înainte de vizita cancelarului Hitler la Roma, ministrul britanic la Praga a sfătuit guvernul cehoslovac să meargă cu spiritul de împăciuire față de germanii Sudeți până la limitele extreme compatibile cu constituția și cu siguranța Cehoslovaciei. In acelaș timp, ambasadorul britanic la Berlin stăruia pe lângă guvernul german să intervină spre a modera pretențiile germanilor Sudeți. La Praga demersul englez era bine primit. La Berlin convorbirile s'au desfășurat mai anevoios și ambasadorul britanic a avut impresia că o intervenție germană în Cehoslovacia rămânea posibilă. Când s'au produs primele concentrări de trupe deoparte și de alta a frontierei cehoslovace, mai multe întrevederi ale d-lui Henderson, ambasadorul Marei Britanii, cu ministrul de externe al Reichului, au dovedit acestuia că fermitatea Marei Britanii nu are numai un caracter demonstrativ și că riscul unui război general pentru Cehoslovacia este real. Faptul acesta rămâne de atunci dobândit politicii europene. Dela 20 Mai până azi, din acut, pericolul a devenit cronic. Cauzele de încordare se mențin, dar amenințarea de conflagrație imediată s'a îndepărtat. Ultima zi de alegeri comunale la 12 Iunie s'a desfășurat în liniște ca și cele precedente. D. Hodza, președintele consiliului cehoslovac, a primit ca bază de discuție memorandul Sudeților și menține contactul cu fruntașii partidului d-lui Henlein. Câtă vreme acesta nu va pune în chestiune structura constituțională, suveranitatea și politica externă a statului cehoslovac, posibilitățile unei soluții pașnice se mențin. Germanii Sudeți, care au astfel posibilitatea unei largi autonomii locale, n'au în mod rațional, nici un interes să precipite o soluție de forță. Dacă ar face-o, atitudinea lor ar fi dovada premeditării unui conflict, ceiace nu pare a corespunde pentru moment dorințelor. Criza cehoslovacă pare să fi fost deci mai de grabă până azi o piatră de încercare diplomatică în ce privește atitudinea Marei Britanii.

La rândul lui, războiul civil spaniol a fost de multe ori, pe punctul de a pune în primejdie pacea generală. Torpilajele din Mediterana, incidentele vaselor Deutschland și Leipzig, în vara lui 1937, sunt încă în memoria tuturor. Dela începutul războiului civil din Spania, 42 de vase britanice au fost atacate și 35 de cetățeni britanici omoriți. Ofensiva aeriană de azi nu este deci decât o continuare a procedeelor din trecut. Cele trei incursiuni aeriene peste frontiera franceză, în ultimele zile, sunt fapte noui. Repetiția lor sistematică exclude posibilitatea unei erori și coincidența lor cu bombardările de vapoare engleze dovedește caracterul lor sistematic și premeditat.

Situația, pe care ele o creează este de sigur gravă. Tentația unei lărgiri a conflictului spaniol poate apărea serioasă, căci într'o asemenea ipoteză, unele din Marile Puteri interesate în Spania ar putea avea speranța că Europa Orientală, decisă a se abține de la luptele ideologice, ar rămânea departe de conflict. Totuși, pare mai probabil că violarea frontierei franceze nu este decât un caz particular al războiului civil spaniol.

Problema fundamentală a războiului civil a fost și este pentru Franco, tăierea comunicațiilor inamice. Cu toată superioritatea militară a naționaliștilor, ea nu e rezolvată încă până azi. Frontiera franceză rămâne deschisă și comunicațiile maritime rămân încă libere pentru aprovizionarea republicanilor. Bombardamentele aeriene din zilele trecute apar ca o politică de intimidare destinată să realizeze efectele unui blocus și să taie posibilitățile de aprovizionare ale republicanilor, precipitând astfel înfrângerea lor. Nimic nu este, evident, mai riscat decât asemenea metode, cari pun în joc prestigiile și orgoliile naționale, dar ele nu sunt decât repetarea în aer a pirateriei din Mediterana, în cursul verii trecute. Ca și atunci, atitudinea hotărîtă a Franței și Marei Britanii le poate pune capăt și în cercurile politice din apus s'a început să se vorbească de un acord de la Nyon aerian.

In aceste condițiuni, ar fi un exces de optimism să credem sistematic în pace, cum ar fi un exces de pesimism să ne temem sistematic de războiu. Ca în ultimii trei ani, continuăm să trăim pe hotarul nelămurit dintre războiu și pace, pe care se desfășoară politica internațională de azi. In această situație, calmul și răbdarea Puterilor occidentale și pregătirile militare ale tuturor Statelor devotate dreptului, rămân singurele garanții de pace.

Aniversarea Regelui Angliei

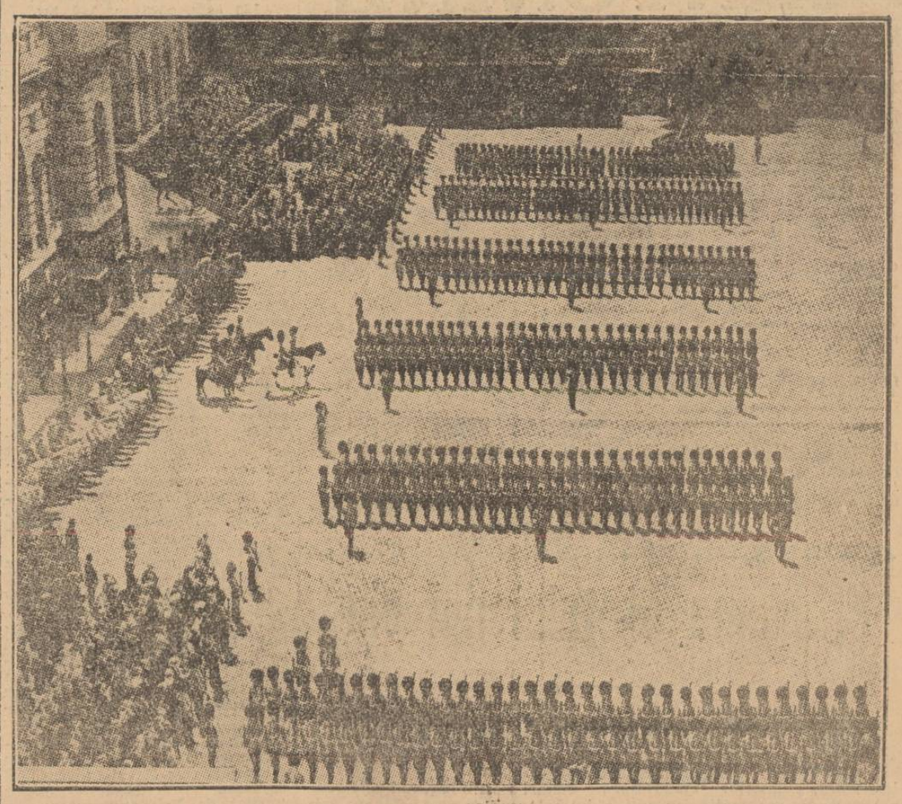

Un aspect al paradei care s'a desfășurat în fața palatului Buckingham, cu prilejul aniversării regelui George VI

Interesele României la gurile Dunării

XX

Care e soluția practică?

de R. SEIȘANU

D. N. Petrescu Comnen, ministrul afacerilor străine, însoțit de inginerii consultanți și delegații României în Comisiunea europeană dunăreană, a vizitat regiunea Sulina spre a-și da seama de situația gravă ce s'a creat aci navigațiunii, din cauza fenomenului natural al formațiunii bancului de nisip între gura Sulinei și Stari Stambul.

Această vizită a ministrului nostru de afaceri streine, a avut un caracter informativ, căci s'a luat cunoștință, nu numai de stările actuale de fapt, de rostul lucrărilor technice ce s'au executat și se execută la gura Sulinei sub forma de prelungire a digurilor în mare și de dragaje, ci și de diferite proecte și puncte de vedere ale technicienilor C. E. D. și români, în legătură cu asigurarea unei eșiri bune la Marea Neagră.

Problema aceasta, care prezintă o importanță covârșitoare pentru România, trebue să fie examinată de guvern, sub toate aspectele sale și să i se dea soluția practică, indicată de specialiștii noștri și impusă de interesele noastre superioare. Cum se prezintă astăzi această problemă de către organele technice ale C. E. D. și organele tehnice ale României?

Pe când organele technice ale C. E. D. stăruie asupra menținerei gurei Sulinei prin lucrări technice ce ar avea de scop înlăturarea înisipării acestei guri — prelungirea digurilor în mare și operațiuni continue de dragaj, — iar în cazul când se va dovedi ineficace construirea unui canal de derivație ce ar porni dela un punct situat la câțiva km. în amont de Sulina cu eșirea la aproximativ 10 km. mai sus; organele technice române consideră condamnată definitiv gura Sulina și deci inutile orice lucrări technice în acest punct și propune o altă eșire la mare — Sf. Gheorghe, — sau, ca soluție provizorie, construirea unui canal a cărui eșire la mare să fie cât mai apropiată de gura Sf. Gheorghe și în afară de efectele curentului litoral al Mării Negre N. S.

Până acum a predominat punctul de vedere al organelor technice străine, adică al C. E. D., fără să se țină seamă de ansamblul manifestării fenomenelor naturale ce se petrec în regiunea Deltei și de interesele economice ale României. Dacă lucrările executate la gura Sulina de C. E. D. ar asigura și în viitor, această eșire la mare în cele mai bune condiții pentru navigațiune, firește că ar fi absurd să o părăsim, pentru o altă eșire la mare, la Sud, sau la Nord, care ar impune alte cheltueli considerabile.

In realitate, ne găsim în fața unei situații bine definite științificește, creată de un fenomen natural: înaintarea Deltei Dunării în mare, aproape pe întreg frontul său.

Astuparea treptată și rapidă de câtva timp a gurei Sulinei, prin depunerea aluviunilor transportate de curentul litoral marin, prin brațul Stari Stambul, nu este de cât o consecință a acelui fenomen natural. Comisiunea europeană dunăreană nu vrea să dea importanța cuvenită acestui fenomen în ce privește cauzele ce-l produc și consecințele sale dezastroase asupra gurei Sulina.

Intr'o ședință a C. E. D. ținută la Cannes, în 1936, s'a pus la indoială până și existența curentului litoral. Ori, din cercetările făcute de serviciul hidrografic al marinei române și de serviciul de hydrobiologie al Administrației Pescăriilor statului, asupra curenților Mării Negre pe distanța Cetatea Albă-Ecre-

(Continuare în pag. 2-a)

O nouă tranșă a împrumutului englez pentru apărarea națională

Londra, 13 (Rador). — *Guvernul britanic a anunțat că va emite mâine o nouă tranșă a împrumutului de apărare națională, în valoare totală de 80 milioane lire sterline.*

Se știe că în 1936 Camera Comunelor autorizase guvernul să emită un împrumut de 400 milioane lire sterline.

Subscrierile vor putea fi făcute până în ziua de 15 Iunie la amiază.

Dobânda este de 3 la sută, iar cursul de emisiune de 98. Imprumutul va fi rambursabil la 15 Iulie 1958.

ASPECTE SOCIALE DIN ARDEAL

Rezistența conștiinții naționale

de I. AGÂRBICEANU

Orice trăire idealistă în practica vieții sufere o decepție. Stările sufletești cari totdeauna determină pe celea sociale, au fost la începutul unirii așa de exaltate, încât nu putea să nu urmeze o respectabilă coborîre de temperatură. In gând și în simțire, în conștiința românilor ardeleni, ce reprezenta în definitiv unirea politică? In trei cuvinte s'ar putea răspunde în linia așteptărilor de atunci: raiul pe pământ!

Deși aceasta trebuia să și fie conștiința ardelenească în fața unirii, ea a constituit însă una din piedecile cele mai mari la adevărata unificare. Poporul aștepta, după veacuri de iad, raiul pe pământ; iar Statul cel nou nu-i putea da decât realitatea vieții. Și aceasta îngreunată încă de împrejurări cari, făcută unirea în alt ceas al istoriei, nu s'ar fi produs.

Și anume: Statul cel nou era mostenitorul războiului, de amândouă laturile Carpaților.

El era menit să vindece rănile adânci lăsate de război, să lichideze urmările lui desastruoase, de natură financiar-economică, de natură morală, etc.

Dacă unirea s'ar fi făcut fără războiul mondial și cel național, fără pierdere de averi, de-o latură și de alta a Carpaților, fără desorganizarea tuturor serviciilor publice, fără pierderea imensă de material uman, Statul cel nou s'ar fi presentat în condiții neasemănat mai favorabile provinciilor intrate în unire.

Altă rânduială și alte moravuri ar fi întâmpinat pe noii cetățeni români. Desilusiile ar fi fost mai puține, și unificarea sufletească mai repede.

In judecata lui simplistă țăranul a pus toate miseriile, urmări ale războiului, în sarcina Statului. Și fiindcă el nu avea posibilitatea să cunoască ce se petrece în alte țări după război, — toate strivite și sfâșiate de urmările lui — ușor a ajuns la bănuiala că numai la noi e situația grea.

Aici trebuia să intervină adevărata propagandă politică, schimbată în educație cetățenească! Să arate și să lumineze pe noui cetățeni de pricinile mai îndepărtate a stărilor de după unire, și să ridice vălul

(Continuare in pagina 2-a)

Dunărea in continuă creștere

Islazul orașului și satul Calimac inundate

Turtucaia, 13 Iunie

Dunărea continuând să crească, lunca orașului Turtucaia este o masă de apă cât vezi cu ochii.

Podul de peste „Boaz" este aproape sub apă.

Satul Calimac, pendinte de Turtucaia, situat în marginea Dunării, este înconjurat de toate părțile de apă.

Vitele au fost scoase.

Locuitorii ies din sat spre oraș numai cu bărcile. Deși sat e situat pe o movilă, sunt foarte îngrijați de creșterea apelor, care ar putea provoca un adevărat dezastru, amenințându-le gospodăriile.

Elogiul mamei

de GR. TRANCU-IAȘI

Datorită unei inițiative frumoase, suntem solicitați cu toții de a ne gândi puțin —măcar câteva zile în cursul unui an — la cele mai pure figuri din istoria umanității și din viața socială: Mama și copilul.

Câtă bucurie uneori, câte tristețe alteori, ne evocă acest cuvânt. Cine nu-și amintește de acea ființă care înfruntând greutățile, suportând umilințe își crește copiii spre a-i vedea oameni. Mama este eroina necunoscută a societății. De multe ori uităm și noi cât datorăm celei care cu prețul vieții sale ne dă posibilitatea de a triumfa.

Gorki a scris nemuritoarea operă „mama". E mama cea adevărată care ca și Christos își duce crucea în spinare cu mulțumirea că dacă va cădea, totuși rămâne ceva în urma ei. D'Annunzio evocă astfel pe mama lui:

„Madre mia, madre mia,
quanto sei bella
„Se tu non ridi,
„E come bella sei,
„O madre se tu ridi.

„Nutrice, da qui bevi la mia vita
„prima, ne le cui braccia ebbi il sopore
„primo!"

Titanului dela Weimar, Goethe, mama sa i-a insuflat înclinațiile sale poetice.

Dar nu numai acești intelectuali produși de cultura occidentală bogată în tradiții ci și un scriitor țăran, Ion Creangă, vorbește despre mama sa, astfel că nici un om cu simțire nu poate citi cuvintele sale fără a simți că o lacrimă îi apare în ochi...

...Așa era mama în vremea copilăriei mele, plină de minunății, pe cât mi-aduc aminte, și mi-aduc bine aminte, căci brațele ei m'au legănat....

Și sânge din sângele ei și carne din carnea ei am împrumutat și a vorbi dela dânsa am învățat.

Cuvinte simple spuse de un țăran genial care a avut fericirea să întâlnească pe un Maiorescu, să fie prieten cu Eminescu ca să poată comunica lumii, culmile pe care le atinge finețea de simțire a țăranului român!

Grigorescu, genialul artist al plaiurilor românești, nu uită nici el pe mama sa despre care spune „biata mamă cu acul ne-a crescut, fără să se plângă și fără să zică o vorbă".

(Continuare in pag. 2-a)

Pe plaja strandului Bragadiru

Accidentul unui avion lângă Găești

Titu, 13 Iunie

Un avion militar, sburând deasupra regiunei Titu-Găești, fiind pilotat de d. locot. Ivănescu, dela școala ofițeri de aviație din București, a capotat între comunele Găești-Petroaia, din motive necunoscute, aproape de cantonul c. f. r. 58, la o distanță de 200 metri.

Pilotul a scăpat neatins, iar elicea aparatului a fost complet sfărâmată.

Au fost anunțate imediat autoritățile militare din București.

Furt de două milioane franci la Toulon

Toulon, 13 (Rador). — *Mai mulți indivizi, rămași necunoscuți, s'au introdus în birourile Mării Vitese din gara Toulon, de unde, spărgând o cassă de fier, au furat 23 de saci cuprinzând titluri ale Creditului Funciar francez în valoare de două milioane franci.*

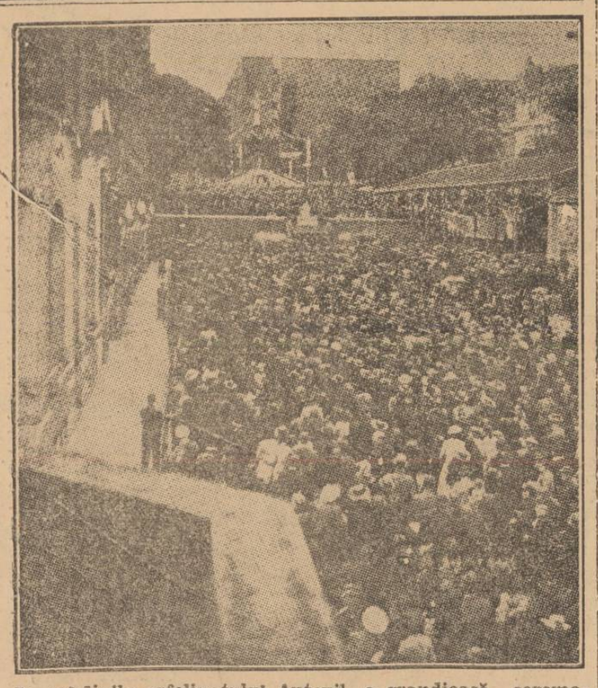

In grădinile orfelinatului Auteuil, o grandioasă ceremonie, sub președinția cardinalului Verdier, exprimă omagiul orfanilor pentru Sf. Tereza.

Cât mai mult lapte